

Flygtningenævnets baggrundsmateriale

Bilagsnr.:	221
Land:	Nigeria
Kilde:	Det svenske Regeringskansliet. Utrikesdepartementet
Titel:	Mänskliga rättigheter i Nigeria 2010
Udgivet:	7. juli 2011
Optaget på baggrundsmaterialet:	29. august 2011

REGERINGSKANSLIET

Utrikesdepartementet

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten kan inte ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna i landet. Information bör sökas också från andra källor.

Mänskliga rättigheter i Nigeria 2010

ALLMÄNT

1. Sammanfattning av läget för de mänskliga rättigheterna

När den före detta generalen Olusegun Obasanjo tillträdde posten som Nigerias president 1999 markerade detta slutet på en sexton år lång militärdiktatur. Övergången till ett demokratiskt styrelseskick och antagandet av en ny grundlag innebar en påtaglig förbättring av respekten för de mänskliga rättigheterna (MR). Trakasserier av oppositionella minskade avsevärt och politiska fångar frisläpptes. Journalister fick ett friare spelrum. Det är i dag inte ovanligt att pressen kritiserar makthavare, inte minst ifråga om korruption. Nigeria har under de senaste årtiondet gjort demokratiska framsteg, men demokratin är fortfarande skör och respekten för mänskliga rättigheter bristfällig.

Val av bland annat guvernörer och president hölls senast 2007. Regeringspartiet PDP, People's Democratic Party, behöll makten i valen. Oppositionen och det internationella samfundet kritiserade dock valen som karakteriserades av bland annat trakasserier av oppositionella och våldsanvändning.

Våldsamma incidenter och upplopp med etniska och/eller religiösa förtecken förekommer i vissa delar av landet. Våldshandlingar är även vanliga i Nigerdeltat till följd av konflikter om regionens oljetillgångar. Regeringen initierade i oktober 2009 en amnestiprocess med de militanta grupperna i området vilket har bidragit till en minskning av våldsamheterna.

Under 2010 dömdes ca 60 personer till döden, vilket innebär att sammanlagt ca 860 personer i dagsläget sitter i fängelse dömda till döden. Det finns rapporter

om utomrättsliga avrättningar av misstänkta brottslingar. Förövarna är inte sällan företrädare för statsmakten. På senare år har även milisgrupper verkat för att minska brottsligheten. "Gaturättvisa", mord och tortyr följer ofta i dessa organisationers spår. Enligt FN:s speciella tortyrrapportör är tortyr "endemiskt inom rättsväsendet" och används ofta för att erhålla erkännanden i brottsutredningar.

Allmänt kan sägas att rättssäkerheten i Nigeria är otillfredsställande och strafffriheten utbredd. Införandet av sharialagar (islamisk lag) i tolv delstater har inverkat på samhället i stort. Särskilt kännbart är det för kvinnorna, men även för den kristna befolkningen, i den norra delen av landet. Personer har i dessa domstolar dömts till olika typer av kroppsstraff. Rättssäkerheten i shariadomstolarna kan starkt ifrågasättas.

På det stora hela respekteras yttrande-, tryck-, mötes- och religionsfriheterna.

En tredjedel av alla kvinnor uppskattas vara omskurna, och det finns inget nationellt förbud mot övergreppet. Barnarbete är vanligt förekommande. Homosexualitet är enligt lag förbjudet och kan ge fängelse i upp till 14 år och/eller böter.

Korruptionen är fortsatt utbredd på alla nivåer i samhället och det finns uppgifter om att civila dödats då de vägrat betala mutor till polis för att till exempel passera en vägspärr.

2. Ratifikationsläget beträffande de mest centrala konventionerna för mänskliga rättigheter

Nigeria har ratificerat konventioner om mänskliga rättigheter enligt följande:

- Konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (CCPR 1993) – dock inte tillhörande protokoll om enskild klagorätt respektive dödsstraffets avskaffande.
- Konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (CESCR 1993).
- Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (CERD 1969).
- FN:s konventionen om avskaffande av all slags diskriminering av kvinnor (CEDAW 1984) samt det fakultativa (valfria) tilläggsprotokollet om enskild klagorätt (2004).
- Konventionen om barnets rättigheter (CRC 1991) samt tillhörande protokoll om barn i väpnad konflikt respektive om handel med barn, barnprostitution och barnpornografi (2000).

- Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (CAT 2001).
- Konventionen om flyktingars rättsliga ställning (1995).
- Afrikanska stadgan om mänskliga och folkens rättigheter.

Nigeria har inte uppfyllt sin rapporteringsskyldighet till CAT, CCPR och CESC. Till CERD rapporterade landet senast 2004. Till CEDAW och CRC har rapporteringen varit återkommande.

Nigeria blev 2009 invalt för en andra treårsperiod i FN:s råd för mänskliga rättigheter.

MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

3. Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Under militärdiktaturerna förknippades säkerhetstjänsten (SSS) och andra myndighetsorgan med övergrepp mot enskilda, inklusive politiska mord, "försvinnanden", tortyr och annan misshandel. Sedan demokrati infördes sätts statsmaktens förföljelse av regimkritiker inte längre i system.

Myndigheternas respekt för liv och kroppslig integritet har, i generella termer, förbättrats på senare tid. Detta utesluter dock inte att det i brottsbekämpningen ännu förekommer olika former av omänsklig behandling. Nigeria ratificerade år 2001 konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning. Tortyr och utomrättsliga avrättningar är trots förbudet inte specificerade i strafflagstiftningen. Detta innebär att det kan vara svårt att bestraffa torterare, även om den politiska viljan skulle finnas.

Det rapporteras med jämna mellanrum om utomrättsliga avrättningar av misstänkta brottslingar. Förövarna är inte sällan företrädare för statsmakten. På senare år har dock även milisgrupper verkat för att minska brottsligheten. "Gaturättvisa", mord och tortyr följer ofta i dessa organisationers spår. Organisationen Bakassi Boys, som är verksam i landets sydöstra delar, är det tydligaste exemplet på en organisation med dessa kännetecken. En representant för den nationella kommissionen för mänskliga rättigheter (NHRC) berättade nyligen för ambassaden hur han, när han bevakade ett delstatsval, blivit attackerad av en milisgrupp, fått ett bildäck trätt över armarna och bensin hälld över kroppen. Polisen kom dock till hans undsättning i sista stund.

Även om statsmakten under flera år haft föresatsen att förbättra förhållandena i fängelserna är dessa fortfarande oerhört eftersatta. De flesta av landets fängelser är byggda under kolonialtiden och byggnaderna har fått förfalla. Det förekommer övergrepp internerna emellan och ofta råder en kraftig

överbeläggning. Ibland uppstår våldsamheter med flera döda som följd. De sanitära och hygieniska förhållandena är oftast undermåliga. Förekomsten av hiv/aids, malaria och tuberkulos är särskilt oroande. Endast fångar med pengar, eller vars släktingar tar med sig mat regelbundet, får tillräckligt med näring. Det förekommer att fångvakter tar matpengar av fångarna. Mindre bemedlade intagna får ofta förlitat sig på allmosor från andra fångar för att överleva. Många intagna saknar sängar eller madrasser och tvingas att sova på betonggolv. Fångvakter, poliser och andra säkerhetsstyrkor nekar emellanåt fångar mat och medicinsk behandling som straff eller för att pressa dem på pengar.

Utlänningar, som inte är afrikaner, behandlas i allmänhet bättre, även om situationen också för dem är svår.

4. Dödsstraff

Dödsstraff utdöms för mord, förräderi och vissa grövre våldsbrott. Under 2010 dömdes ca 60 personer till döden, vilket innebär att sammanlagt ca 860 personer i dagsläget sitter i fängelse dömda till döden. Ingen officiell avrättning ägde rum under 2010.

Införandet av sharia i tolv nordliga delstater har medfört ett antal domar med stening till döds. Flera fall har uppmärksamats av omvärlden. Domarna har dock ännu inte verkställts och flera av de dömda har sedermera frikänts. Informationen om domar avkunnade enligt sharia är mycket bristfällig.

Vid övergången till demokrati benådades ett stort antal dödsdömda fångar. I vissa fall omvandlades domarna till livstids- eller tidsbegränsade fängelsestraff.

Den arbetsgrupp som regeringen tillsatte år 2003 rekommenderade i sin rapport att dödsdomar skulle omvandlas till livstids fängelse fram till dess att rättsväsendet och rättsäkerheten förbättrats. Inget officiellt moratorium (uppehåll) har dock deklarerats. Den politiska opinionen mot dödstraffet är fortsatt svag.

I juli 2008 presenterades ett lagförslag att omvandla det obligatoriska dödsstraffet vid grova rån till livstids fängelse. Förslaget röstades dock ner.

De som väntar på avrättning tvingas ofta sitta i ensamcell och utsätts för hårdare behandling än övriga fångar. Fångar som på detta sätt tvingas sitta länge i ensamcell riskerar att få allvarliga bestående psykiska och fysiska men.

5. Rätten till frihet och personlig säkerhet

1999 års grundlag reglerar under vilka förutsättningar och hur länge någon får frihetsberövas. I praktiken efterlevs dock inte regelverket. Uppgifter gör gällande att förekomsten av godtyckliga frihetsberövanden inte heller minskar. Även om det förekommer i mindre utsträckning än under tidigare militärregimer, är det inte ovanligt att släktingar till efterlysta personer arresteras i syfte att få den efterlyste att överlämna sig till rättvisan.

Polis och säkerhetsstyrkor har rätt att arrestera utan en häktningsorder, baserat på skälig misstanke att en person har begått ett brott. Denna befogenhet missbrukas ofta. Enligt lagen kan polisen häkta personer i 48 timmar. Lagen kräver att polis eller säkerhetsstyrkor informerar den tilltalade om brottet vid tidpunkten för gripandet, ger den misstänkte rättslig vägledning, samt fastställer en borgenssumma. Brottsmisstänkta blir dock rutinmässigt fängslade utan att först ha blivit informerade om vilket brott de anklagas för och utan att få tillgång till juridiskt ombud. Tillhandahållande av borgen är ofta godtyckligt. Det förekommer även att personer som inte begått något brott häktats till dess anhöriga kommit till polisstationen och betalat för att få personen frisläppt.

Det finns inga officiella reserestriktioner. Det är dock vanligt med vägspärrar, där förbipasserande krävs på pengar och emellanåt utsätts för våldshandlingar. I extremfall har personer som vägrat betala mutor dödats. Korruptionen är utbredd, vilket gör att det till exempel ofta är svårt att få ut sitt pass inom rimlig tid utan mutor.

6. Rättssäkerhet och rättsstatsprincipen

Rättssäkerheten i Nigeria är otillfredsställande. Det nu framväxande demokratiska samhällssystemet förväntas på sikt leda till att rättsväsendet får en högre grad av integritet och självständighet. Ett problem är dock att lagstiftningen ofta är ålderdomlig och svåröverskådlig och att rättsväsendet lider svårt av brist på resurser. Otillbörlig maktutövning och korruption förekommer ofta. Vid övergången till demokrati infördes en ny grundlag som förutsätter ett självständigt domstolsväsende. I praktiken utsätts dock domstolarna ofta för tryck från såväl den verkställande som lagstiftande makten. Domstolsväsendet ger, till följd av brist på resurser och korruption, dåligt skydd för den enskilde medborgarens rättssäkerhet. Det förekommer till exempel att personakter inte återfinns och dömda som ett resultat tvingas stanna kvar i fängelset trots avtjänat straff.

Brottsoffer ombeds ofta betala för polisens utredningskostnader, vilket får till följd att brott mot fattiga ofta aldrig utreds.

En stor andel av de intagna är under lång tid häktade i väntan på rättegång. Uppgifter gör gällande att över 27 000 personer, eller 65 procent av alla fångar,

väntar på rättegång. Det finns personer som suttit i fängelse i över tio år utan att bli lagförda. Vissa delstater har släppt fångar som suttit fängslade längre tid än maxstraffet om de blivit fällda för det brott de anklagats för. Obasanjos regering förberedde flera fängelsereformer, men arbetet med dessa verkar helt ha avstannat. I de fall som tas till domstol är det inte ovanligt att rätten förlitar sig på uttalanden som utvunnits av polisen genom tortyr. FN:s särskilda tortyrrapportör, som 2007 besökte Nigeria, meddelade att tortyr var ”endemiskt inom rättsväsendet” och ofta användes för att erhålla brottserkännanden.

I norr har tolv delstater infört den islamiska rättsordningen, sharia, på straffrättens område, vilket bland annat innebär att dödsstraff utdöms, men också andra former av kroppsstraff så som amputationer och spöstraff och andra typer av grym, omänskliga och förnedrande bestraffningar. Samtliga utdömda dödsdomar har dock hittills kunnat överklagas. Många av de dömda har saknat juridiskt biträde vid rättegången. De åtalade delges inte heller alltid uppgifter om möjligheten att överklaga. Domarpanelen i shariadomstolarna kan bestå av personer med otillräcklig skolning i hur sharia tillämpas.

Sammantaget ger detta utrymme för godtycke i rättsprocessen. Tillämpningen av sharia varierar också mellan delstaterna. Fall där den ena parten är kristen hänförs dock normalt till sekulära domstolar. Etablerandet av shariadomstolar beror åtminstone delvis på det reguljära domstolssystemets ineffektivitet och korruption.

Obasanjos regering ifrågasatte offentligt om sharia överensstämde med grundlagen, men ville inte blanda sig i rättsprocesser med hänvisning till principen om maktindelning mellan den dömande och verkställande makten. Frågan om sharias överensstämmelse med grundlagen har ännu inte prövats i nationell domstol.

7. Straffrihet

Med övergången till ett demokratiskt styrelseskick har vissa förbättringar skett när det gäller att låta statsmaktens företrädare stå till svars för att ha kränkt de mänskliga rättigheterna. Polisens, militärens och säkerhetstjänstens kränkningar av dessa rättigheter leder dock fortfarande alltför sällan till sanktioner. Dessa grupper agerar i stor utsträckning fortfarande med vissheten om att risken för åtal vid övergrepp är liten.

I det nigerianska samhället tenderar vissa medborgare att ta lagen i egna händer. Privata milisgrupper har vid upprepade tillfällen gripit, torterat och i vissa fall avrättat misstänkta brottslingar. Det är sällan någon ställs till svars för

dessa övergrepp. Regeringen försöker dock komma tillrätta med problemen genom olika åtgärder som till exempel att förbjuda milisgrupperna.

Den mycket omfattande straffriheten är det kanske främsta hindret för en genomgripande förbättring av de mänskliga rättigheterna i Nigeria. Ett domstolsutslag i maj i år höll dock polisen ansvarig för den utomrättsliga avrättningen av Boko Haram-ledaren Yusufus svärfar, och dömde polisen att betala skadestånd till familjen. Detta domstolsutslag var ett av de första i sitt slag och ett viktigt steg i kampen mot straffrihet.

8. Yttrande-, tryck-, mötes-, förenings- och religionsfrihet m.m.

Nigeria har en relativt sett livlig och frispråkig press. Ett stort antal dagstidningar och tidskrifter ges ut över hela landet. I pressen – framförallt i storstadspressen – förekommer ofta kritik mot företrädare för regeringen, främst vad avser korruption och hur statliga medel används. Mediefriheten utvecklas i rätt riktning i den nya politiska miljön, där olika partier och politiker förväntas föra en demokratisk debatt. Olika intresseorganisationer sprider normalt utan problem sina budskap via medier. På grund av den höga andelen analfabeter är dock radion den främsta förmedlaren av samhällsinformation. De nationella radio- och TV-kanalerna är vanligen kontrollerade av staten. Det finns en laglig rätt att etablera privata radio- och TV-kanaler, men byråkratiska hinder försvårar.

Det finns exempel på att SSS arresterat journalister utan laglig grund som skrivit om missbruk av offentliga medel. Viss själv censur utövas av journalistkåren, framförallt vid kritik mot presidenten, på grund av påtryckningar från regeringshåll. Att förtal är ett brott enligt lag och åtalade måste bevisa sanningshalten i sina påståenden bidrar till själv censuren. Straffet för förtal är böter eller fängelse i upp till två år.

Journalister är fortfarande föremål för hot och våld när de rapporterar om frågor som rör den politiska och ekonomiska eliten i landet. Exempelvis blev, Bayo Olu, biträdande politisk redaktör för *the Guardian*, en av Nigerias största dagstidningar, nedskjuten i sitt hem den 20 september 2009.

Journalister som arbetar för lokala medier åtnjuter i allmänhet betydligt mindre frihet i sitt arbete än deras internationella motsvarigheter och är oftare utsatta för trakasserier av tjänstemän och politiker.

Inga restriktioner finns vad beträffar tillgång till Internet. Det finns flera privata företag som erbjuder internetuppkoppling.

Sammantaget kan sägas att medieflödet är relativt mångfacetterat och fritt. Det har väckts förslag om offentlighetslagstiftning och meddelarskydd. Förslag till offentlighetslagstiftning lades fram 1999, men har ännu inte godkänts av parlamentet.

Grundlagen garanterar mötes- och föreningsfrihet. Mötesfriheten inskränks när det finns risk för våldsyttningar i samband med sammankomsten. Detta ska ses mot bakgrund av de upplopp, baserade på etniska och religiösa motsättningar, som förekommit sedan demokrati återinfördes. Strejker i samband med höjda priser på olika konsumtionsvaror, exempelvis den subventionerade bensinen, är vanliga.

Religionsfriheten är garanterad i grundlagen, men friheten att bekänna sig till en religion genom eget val har försvårats i takt med den utvidgade tillämpningen av sharia, enligt vilken muslimer är förbjudna att konvertera till en annan religion. Icke-muslimer påverkas också av separationen av män och kvinnor i skolor, sjukhus och kommunal trafik i norra Nigeria.

9. De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

De politiska institutionernas uppbyggnad och uppgifter fastslås i grundlagen. Grundlagen antogs som en del av militärmaktens förberedelser för att överlämna makten till en civil regim.

Sedan övergången till demokrati har ett stort antal partipolitiska sammanslagningar registrerats. De finns sammanlagt ca 60 politiska partier registrerade, varav de största på nationell nivå är People's Democratic Party (PDP), All Nigerian People's Party (ANPP) och Action Congress of Nigeria (ACN). Partierna bildas oftast kring specifika individer snarare än på ideologiska grunder.

PDP:s maktställning kan förklaras med en stark partiapparat och stora ekonomiska resurser. PDP har också gynnats av en svag och splittrad opposition. Till detta ska läggas uppgifter om att PDP i många fall har manipulerat valresultat.

Några rättsliga begränsningar för kvinnors valbarhet och valdeltagande finns inte. I praktiken är emellertid kvinnor kraftigt underrepresenterade i det politiska livet. Kvinnorätsorganisationer arbetar för att få nationella, delstatliga och lokala regeringar att sätta upp ett mål på en 30-procentig kvinnorepresentation, men har hittills inte haft framgång. Män står i dagsläget för cirka 90 procent av den politiska representationen.

EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

10. Rätten till arbete och relaterade frågor

Arbetslösheten är hög och det finns inga tecken som tyder på att den kommer att minska inom en nära framtid, även om den nya regeringen anger sysselsättningen som en prioritet. Enligt grundlagen ska förvaltningen återspegla landets i många avseenden diversifierade befolkningsstruktur. I praktiken är dock arbetsmarknadens villkor sådana, särskilt i den privata sektorn, att diskriminering i olika former ofta förekommer.

Fackföreningar har principiell rätt att verka, men måste registreras hos statsmakten, vilket har kritiserats av ILO (Internationella Arbetsorganisationen). Cirka åtta miljoner arbetare, det vill säga cirka 60 procent av arbetarna inom den formella sektorn, är fackmedlemmar. Anställda har rätt att strejka, dock med undantag för grupper som upprätthåller centrala samhällsfunktioner som exempelvis polisen. I övrigt uppfyller den formella lagstiftningen i stort sett kraven på ett socialt ansvarstagande inom arbetslivet. I verkligheten är dock situationen en annan. Till exempel är människohandel, tvångs- och barnarbete vanligt förekommande.

11. Rätten till bästa uppnåeliga hälsa

De ekonomiska och sociala strukturerna i samhället har efter självständigheten snabbt brutits ned och ger inte längre medborgarna en acceptabel service. Detta gäller särskilt inom hälso- och sjukvårdssektorn.

Praktiskt taget alla tropiska infektionssjukdomar förekommer. Särskilt vanligt är malaria, men även tuberkulos och polio är utbredda. Utbrott av epidemier av kolera, hjärnhinneinflammation och andra infektionssjukdomar förekommer med viss regelbundenhet.

Utbredningen av hiv/aids uppges vara mellan sex och åtta procent, det vill säga högst i Afrika om man räknar antalet smittade. Förekomsten av hiv/aids diskuteras i samhället. Att drabbas av hiv/aids är en skam för den enskilde och de flesta drabbade döljer om möjligt sitt sjukdomstillstånd.

12. Rätten till utbildning

Det som ovan sagts om hälsovården kan i stora delar även sägas gälla utbildningsväsendet. Primärutbildning ska enligt gällande regelverk vara kostnadsfri men detta är sällan fallet i praktiken. Utbildningsväsendet lider även av att lärarna inte alltid får ut sina löner. Regeringen har uttalat att de vill satsa på skolväsendet. Cirka en tredjedel av landets befolkning är analfabeter.

13. Rätten till tillfredsställande levnadsstandard

För de stora befolkningsgrupperna i Nigeria ligger den allmänna levnadsstandarden på en mycket låg nivå och de ekonomiska tillgångarna är mycket ojämnt fördelade. UNDP:s utvecklingsindex (Human Development Index) för 2009 placerar landet på plats 158 av 182 länder. Förväntad levnadsålder från födseln är endast 47 år. Drygt 70 procent av befolkningen beräknas leva på mindre än en dollar per dag.

Lönerna ligger i allmänhet långt under behovet för en familjs behov, vilket är en av orsakerna till den mycket utbredda korruptionen i samtliga samhällslager. Den nationella minimilönen mer än fördubblades nyligen och ligger på cirka 18 000 Naira (drygt 800 SEK) med en extra månadsbetalning vid jul. Inom den informella sektorn, där de flesta arbetare återfinns, tillämpas dock inte arbetslagstiftning och minimilön.

Demolering av byggnader, bostads- såväl som affärsetablissemang, förekommer med svåra följder för tusentals drabbade. Byggnaderna har enligt myndigheterna uppförts olagligt och oftast ges ingen kompensation till de drabbade. Fler än 800 000 bostäder beräknas till exempel ha demolerats i Abuja sedan 2003. Enligt liggande planer för Port Harcourt beräknas närmare 400 000 människor bli hemlösa efter att deras bostäder utefter kusten demolerats.

OLIKA BEFOLKNINGSGRUPPERS ÅTNJUTANDE AV DE MÄNSKLIGA RÄTTIGHETERNA

14. Kvinnors rättigheter

Grundlagen förbjuder all diskriminering på grund av kön.

Nigeria tillämpar inom familjerättens område tre olika rättssystem; det officiella (baserat på brittisk allmän lag, Common Law), traditionell rätt, samt islamisk rätt (sharia). Kvinnans rättsliga ställning kan därför variera beroende på vilken rätt som tillämpas. Kvinnan har enligt traditionell rätt och sharia t ex ofta ingen, eller begränsad, arvsrätt efter avliden make. Sharialagen diskriminerar kvinnor, speciellt rörande äktenskapsbrottsfall då den rättsliga bedömningen och straffet skiljer sig mellan män och kvinnor, till kvinnans nackdel. Kvinnor kan inte heller föra talan på samma sätt som män inför en shariadomstol. I de norra delarna av landet förekommer allt oftare separata delar för kvinnor och män i bussar och restauranger.

I övriga delar av landet håller kvinnans ställning i samhället långsamt på att förbättras. Det finns ett stort antal kvinnoorganisationer som aktivt arbetar

med kvinnors mänskliga rättigheter och under senare år har man kunnat märka en ökning av välutbildade kvinnor på högt uppsatta poster i samhället, främst inom advokat- och bankväsendet och inom akademiska discipliner, men även inom den statliga och kommunala förvaltningen.

Kvinnor har emellertid överlag fortfarande en sämre ställning än männen i förvärvslivet. De har i allmänhet lägre löner och bristen på anställningstrygghet medför ofta att gravida kvinnor blir uppsagda. Kvinnor har också ofta stora svårigheter att få tillgång till krediter.

Män har ofta flera hustrur, såväl kristna som muslimer. Arrangerade äktenskap är vanliga, inte sällan med barn. Våld i hemmet förekommer och är tillåtet inom ramen för mannens lagreglerade rätt att "uppfostra" hustrun, särskilt inom polygama äktenskap. Våldtäkter mot kvinnor och flickor är ett stort samhällsproblem och straffet för våldtäkt är från 10 år till livstid i fängelse och/eller böter på 200 000 Naira (cirka 10 000 SEK). Det är dock sällan dessa övergrepp polisanmäls på grund av rådande samhällsnormer och risken för social stigmatisering för brottsoffret.

Kvinnlig könsstympning är av tradition vanligt i stora delar av landet. Cirka 30 procent av Nigerias kvinnor är könsstympade. Antalet varierar starkt från region till region och störst är problemet i landets södra delar. Det finns inga lagar på federal nivå som förbjuder könsstympning. Under senare tid har dock frågan börjat debatteras och det bedrivs informationsinsatser för att begränsa övergreppen. Dessutom har tolv delstater förbjudit könsstympning. Dessa åtgärder verkar av allt att döma ha en viss effekt, med ett minskat antal ingrepp som följd.

15. Barnets rättigheter

Nigeria ligger i vissa fall sämre till än genomsnittet för afrikanska länder söder om Sahara vad gäller barnadödlighet, näringsförhållanden, immunitetsskydd, sjuklighet och utbildningsnivå. Ett stort antal barn lider av undernäring och dessutom finns ett stort antal hemlösa barn. I princip har inga särskilda resurser avsatts för att ta hand om barn med funktionshinder eller på annat sätt särskilt utsatta barn.

Det förekommer att barn säljs av sina föräldrar till mellanhänder som sedan hyr ut dem för exempelvis hushållsarbete eller gatuförsäljning. Barn utnyttjas ibland även för tiggeri och prostitution. Cirka 15 miljoner barn uppskattas, enligt det nigerianska arbetsministeriet, arbeta. Barnmisshandel är vanligt förekommande och rituella barnamord av barn anklagade för häxeri har rapporterats. En svag ljusning är att barnens situation på senare tid har uppmärksamats, bland annat av kvinnor på uppsatta positioner i samhället.

Arbetet med barns rättigheter har försvårats det senaste året, bl a för att en 49-årig senator i april tog en 13-årig egyptiska som sin fjärde fru (i utbyte mot en hemgift på 100 000 USD). Trots ett straff på upp till fem års fängelse för barngiftermål har senatoren inte åtalats. Han har heller inte fråntagits sin senatorspost.

16. Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Nigeria präglas av etniska, religiösa och regionala konflikter. Även om grundlagen förbjuder diskriminering på basis av etnisk tillhörighet eller religion förekommer diskriminering i stor utsträckning. Etniska konflikter har sitt ursprung i att Nigerias befolkning fördelar sig på över 250 etniska grupper. Ända sedan landets självständighet, 1960, har förhållandet mellan de tre största etniska grupperna varit spänt. Spänningarna är också betydande bland befolkningsgrupperna i Nigerdeltat till följd av motsättningar rörande kontrollen över den lukrativa oljeutvinningen. Lokala militanta grupper har bildats i protest mot fördelningen av oljevinster. Dessa grupper utför bl a kidnappningar för att utöva politisk påtryckning och för att erhålla lösensummor. Regeringen initierade dock i oktober 2009 en amnestiprocess med de militanta grupperna i området, något som resulterat i en minskning av våldsamheterna.

Övergången till demokrati innebar att olösta konflikter, som tidigare kontrollerades med militära maktmedel, kommit upp till ytan. Detta förklarar den ökning av upplopp med etno-religiösa förtecken som kan observeras sedan den civila regimen återtagit makten. Konflikter baserade på religion/etnicitet har tilltagit på senare år. På flera håll i landet förekommer omfattande upplopp med våldsamma skärmytslingar mellan muslimer och kristna, med stora grupper internflyktingar som följd. Det i media mest omskrivna exemplet är Jos i delstaten Plateau, där hundratal människor dödats under året i strider mellan muslimer och kristna. Konflikterna har oftast sitt ursprung i kampen om tillgång på föda och mark mellan nomader och bofasta bönder.

De grupper som utgör en minoritet inom ett bestämt geografiskt område utsätts konstant för olika former av diskriminering och förföljelse. Införandet av sharia har generellt sett försämrat situationen framför allt för den kristna minoriteten i norr. Konstitutionen förbjuder delstater och lokalregeringar att ge fördelaktig behandling pga. religion eller etnicitet. I praktiken favoriserar stater dock utövare av majoritetsreligionen, dvs. islam i norr och kristendom i söder.

17. Diskriminering på grund av sexuell läggning eller könsidentitet

Enligt artikel 214 i den federala lagen är manlig homosexualitet förbjudet och kan ge fängelse i upp till 14 år och/eller böter. Kvinnlig homosexualitet är inte omnämnd i den federala strafflagen. Enligt sharialagen är straffet för homosexualitet hundra piskrapp för en man som ännu inte är gift och stening till döds för en gift eller frånskild man. Homosexuella kvinnor straffas med piskning. Nigerias FN-ambassadör i Genève har i FN:s kommission för mänskliga rättigheter sagt att stening till döds är ett rättvist straff för onaturliga sexuella aktiviteter. Ingen har dock ännu dömts till döden för homosexualitet.

Uppgifter finns i massmedia om att personer som misstänkts vara homosexuella eller försvarar homosexualitet har attackerats av olika gänggrupperingar och det förekommer ytterligare uppgifter om att homosexuella har stängts av från skolor och universitet. Få personer avslöjar sin homosexuella läggning för omgivningen. Kontakter på Internet är vanliga bland homosexuella och det finns inga uppgifter om att myndigheterna gjort tillslag mot sådana sidor.

Den 19 januari 2006 presenterade justitieminister, Bayo Ojo, ett lagförslag gällande förbud mot förhållanden och äktenskap mellan personer av samma kön, samt "registrering av homosexuella klubbar, föreningar och organisationer, oberoende av vad de kallas ..." Lagen antogs dock aldrig.

I mars 2009 togs ett nytt lagförslag upp i parlamentet om äktenskapsförbud för samkönade. Förslaget innebär inte endast att samkönade äktenskap förbjuds, utan även krav på registrering av organisationer som verkar för homosexuellas rättigheter. Även närstående personer som känner till eller bevittnar en samkönad äktenskapsceremoni kan enligt förslaget dömas till fängelse. Förslaget har mött stark internationell kritik.

Trots förbudet mot homosexualitet finns enstaka organiserade intressegrupper, framförallt i storstäderna, som till exempel INCREASE och Alliance Rights Nigeria.

18. Flyktingars rättigheter

Den nigerianska regeringen samarbetar med UNHCR. Antalet flyktingar i Nigeria uppskattas till drygt 10 000. De största flyktinggrupperna i Nigeria kommer från Tchad, Kamerun, Sudan och Demokratiska Republiken Kongo.

Nigeria har åtagit sig att behandla flyktingar enligt 1951 års konvention.

Antalet internflyktingar uppskattas av EU-kommissionen till 1 871 000.

19. Funktionshindrades rättigheter

Regeringen har inte vidtagit några åtgärder genom lagstiftning för att förbättra situationen för personer med funktionshinder. Det finns t ex inte någon lag som förbjuder diskriminering av funktionshindrade. Det finns dock ett stort antal frivilligorganisationer som på olika sätt engagerat sig för de funktionshindrade, bland annat genom att bygga bostäder, tillhandahålla hjälpmedel, bedriva sjukvård eller kräva att samhället anpassas till personer med funktionshinder.

Det är fortfarande vanligt att barn med funktionshinder förskjuts av föräldrarna, varvid de i bästa fall hamnar på de fåtal institutioner som kan ta hand om föräldralösa, funktionshindrade och sjuka barn. I andra fall hänvisas fysiskt funktionshindrade barn till tiggeri och social utslagning. Det är heller inte ovanligt att funktionshindrade hålls instängda i hemmet.

20. Frivilligorganisationers arbete för mänskliga rättigheter

Det finns ett 80-tal registrerade (i själva verket ännu fler) oberoende organisationer som arbetar för mänskliga rättigheter i Nigeria. Flera av dessa arbetar för mänskliga rättigheter i vidsträckt bemärkelse, som till exempel bevakning av enskilda rättsintressen, kvinnors situation, rehabilitering av interner och forskning i syfte att utveckla demokratiska institutioner. Under militärdiktaturen utmärkte sig flera organisationer för en orädd kamp mot regimen genom att påtala övergrepp mot de mänskliga rättigheterna. Ledande aktivister sattes i fängelse för kortare eller längre tid. Efter övergången till demokrati har MR-försvarena kunnat arbeta relativt ostört och genom sin oppositionspolitiska bakgrund kom de att få en viktig roll under övergångsprocessen.

Några av de kanske mest kända organisationerna som arbetar med mänskliga rättigheter är Amnesty International Nigerian Section (AINS), som dock inte är en del av Amnesty International, Centre for Democracy and Development (CDD), Human Rights Watch, Legal Defence and Assistance Project (LEDAP), Prisoners Rehabilitation and Welfare Centre, Socio-Economic Rights Initiative (SERI), Social and Economic Rights Action Centre (SERAC), The Human Rights Law Service (HURILAWS), och Global Rights Nigeria.

Flera av MR-organisationerna har advokater och journalister som aktiva medlemmar och ger ut publikationer och årsrapporter om läget för de mänskliga rättigheterna i Nigeria. Några organisationer har aktivister som särskilt specialiserat sig på frågor om kvinnors rättigheter, barns rättigheter, domstolsväsendet eller fängelseförhållandena.

Uppgifter finns att personer som arbetar med mänskliga rättigheter ibland hotas och att statsmakten inte vidtar tillräckliga åtgärder för att skydda dessa personer. Försvarare av mänsklig rättigheter i Nigerdeltat utsätts oftare för hot och attacker än MR-försvarare i andra delar av landet. I landets norra delar har försvarare av kvinnors mänskliga rättigheter svårare att verka än i övriga landet. Försvarare av homosexuellas rättigheter stöter på motstånd i hela landet. Sveriges ambassad i Abuja är inom EU-kretsen kontaktpunkt för brott mot försvarare av mänskliga rättigheter.

Den nationella människorättskommissionen (NHRC)

För att säkerställa skyddet av de mänskliga rättigheterna inrättade Nigeria 1995 en nationella människorättskommission för att främja och skydda mänskliga rättigheter. NHRC rapporterar på regeringens begäran om läget för de för mänskliga rättigheterna i landets sex geopolitiska zoner och undersöker misstänkta fall av missbruk. NHRC hjälper också offer att söka upprättelse, undersöker förhållanden i fängelser och bedriver utbildning i mänskliga rättigheter.

NHRC inrättades under den militära regimen och överensstämmer därmed inte med FN:s principer för oberoende nationella människorättsorganisationer (Parisprinciperna). NHRC saknar idag auktoritet gentemot andra myndigheter. Man kan exempelvis inte beordra att personer som suttit fängslade under flera år i avvaktan på rättegång frisläpps eller tvinga myndigheter att svara på frågor eller göra utredningar, utan endast ge icke-bindande rekommendationer. Vidare rapporterar kommissionen till justitiedepartementet samt finansieras med statliga medel och kan därför inte anses vara oberoende från statsmakten. Ett lagförslag som ger NHRC utökade rättsliga befogenheter har legat som lagförslag i flera år, men ännu inte antagits.

21. Internationella och svenska insatser på området mänskliga rättigheter

I den politiska miljö som präglar Nigeria är demokratiutveckling och mänskliga rättigheter prioriterade frågor. Genom EU, USA, Storbritannien, Kanada, UNDP, UNICEF, IOM (Internationella organisationen för migration), ILO, Internationella rödakorskommittén med flera, finns i dag medel avsatta för samarbete om projekt rörande demokrati och mänskliga rättigheter. Sverige stödjer också projekt inom detta område.